

Nr 35.

Av herr **Kyling**, om avlöningen till pensionerad lärare, som uppehåller vikariat i folk- eller småskola.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 72 till urtima riksdagen angående avlöningsförmåner till viss civilpersonal i statens och kommunens tjänst under militär tjänstgöring föreslogos bl. a. nya grunder för ersättning till pensionerad folk- eller småskollärare, vilken förordnats att vikariera vid folk- eller småskola. Förslaget innebar, att sådan vikarie skulle äga att dels uppbära oavkortad pension och dels åtnjuta vikariatsarvode till sådant belopp, att pensions- och avlöningsförmånerna sammanlagda motsvarade avlöningen enligt den löneklass han vid avskedet tillhörde eller finge anses ha tillhört, vanligen den högsta. Vid beräkning skulle vad löneklassplaceringen beträffar hänsyn tagas till den årliga lästiden vid den skola, där vikariatet uppehöles, ävensom till den ortsgrupp, vilken tjänstgöringsorten tillhörde. Med bifall till propositionen bemyndigade riksdagen Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med propositionens innehåll meddela bestämmelser angående vikariatsersättning åt pensionerad lärare som förordnats att vikariera vid folk- eller småskola. Kungörelse i ärendet har dock ännu icke utfärdats.

I propositionen anför departementschefen, att frågan om vikariatsersättning till pensionerad folk- eller småskollärare särskilt aktualiserats genom det förhållandet att ett betydande antal lärare vid folkskoleväsendet inkallats till militärtjänstgöring i anledning av den förstärkta försvarsberedskapen och att såsom vikarier för dessa i ökad utsträckning hade måst anlitas pensionerade lärare. Givetvis bör pensionerad lärare anlitas för vikariatstjänstgöring endast i det fall yngre lärare icke kunnat anskaffas såsom vikarie. I regel torde pensionerade lärare endast behöva tagas i anspråk för korta vikariat. För landsbygdens skoldistrikt har behovet av sådana korttidsvikarier framstått som särskilt kännbart, och möjligheterna för dessa skoldistrikt att på tillfredsställande sätt kunna lösa ovannämnda vikariefråga påkalla särskild uppmärksamhet från myndigheternas sida.

Genom riksdagens bifall till nya grunder för vikariatsarvodet åt pensionerad lärare blir emellertid ersättningen för kortare vikariat på landsbygden, särskilt inom den lägsta dyrortsgruppen, så ringa, att det på goda grunder kan befaras, att pensionerade lärare inte vilja ställa sin arbetskraft till förfogande. Till belysning av det nu sagda må här anföras att en lärare, som pensionerats i ett skoldistrikt med $36 \frac{4}{7}$ veckors lästid och tjänstgör såsom vikarie i distrikt med samma lästid, utöver sin pension endast erhåller en inkomst av omkring 6 kr. om dagen på A-ort, den på landsbygden vanligast förekommande dyrorts-

gruppen. Härtill kommer att han själv har att bekosta resorna till och från tjänstgöringsorten.

Om den pensionerade läraren, som i regel har familj, måste bo på tjänstgöringsorten, torde kostnaderna för hans uppehälle därstädes överstiga de 6 kronor om dagen, som han erhåller utöver sin pension.

Av här anförda siffror framgår, att vikariatsarvodet på A-ort, den för landsbygden vanligaste ortgruppen, torde komma att lägga hinder i vägen vid utnyttjandet av pensionärer för sådana kortare vikariat, varom här är fråga. Det torde fördenskull vara ofrånkomligt, att pensionerade lärare erbjudas en högre ersättning än den som blir resultatet av Kungl. Maj:ts förslag i detta avseende. Lämpligen torde detta kunna ske genom att pensionerad lärare för vikariat, ej överstigande 30 dagar, tillerkännes hittillsvarande ersättning (Svensk författningssamling nr 532/1938).

Med stöd av det anförda får jag vördsamt hemställa,

att riksdagen ville uttala, att pensionerad lärare, som uppehåller vikariat i folk- eller småskola, skall utöver bibehållen pension för högst trettio dagars tjänstgöring i samma skoldistrikt under en lästermin uppbära lön efter lägsta förekommande löneklass för icke-ordinarie lärare.

Stockholm den 20 januari 1940.

Folke Kyling.
